

Співак І. В.

Ст. викл. кафедри господарського та адміністративного права НТУУ « КПІ »

УПОВНОВАЖЕНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ОПЕРАТОР ЯК СУБ'ЄКТ МИТНИХ ПРАВОВІДНОСИН

З інтеграцією України, в умовах глобалізації, в світову економічну систему пріоритетним стає питання забезпечення економічної безпеки України. З огляду на це, є важливим впровадження на національному рівні Рамкових стандартів ВМО з безпеки та сприяння міжнародній торгівлі та вдосконалення системи організації митного контролю та митного оформлення.

Нова стратегія Всесвітньої митної організації спрямована на активізацію транснаціонального товарообміну шляхом спрощення митних процедур, відмови від невиправданих “фізичних” перевірок товарних партій та скорочення операційних витрат, пов’язаних з “економічними операторами” [1]. ВМО рекомендує митним адміністраціям послуговуватись в своїй діяльності основними засадами Рамкових стандартів безпеки та сприяння міжнародній торгівлі та встановлювати партнерські відносини з бізнес-співтовариством щодо забезпечення безпечності і надійності функціонування міжнародного ланцюга поставок товарів. Бізнес-партнери, “уповноважений економічний оператор” користується певними пільгами митного контролю, що стосується безпеки і охорони та або/або певних спрощень, передбачених митним законодавством” [2]. Так, відповідно до ст. 13 МК ЄС, економічний оператор, який відповідає вимогам ст. ст. 14,15 Кодексу (документ, що підтверджує дотримання вимог митниці та податкових зобов’язань; задовільний стан комерційного обліку, що забезпечує належний контроль і т.д.) може отримати статус уповноваженого економічного оператора (за типом авторизації: “ митне спрощення “ чи “ надійність і безпека “) із отриманням відповідних пільг “ [3].

Процедура акредитації (залежно від обсягу) дозволяє здійснювати прискорення проходження через митницю; перенесення перевірки під час митного оформлення: “ попередня “ перевірка (передача скороченої попередньої інформації та прийняття рішення щодо перевірки до прибуття вантажу); і “пост”- перевірка (негайна або прискорена видача дозволу на випуск вантажу); переваги при спілкуванні з митними органами (призначення координатора – митниця/підприємство і погоджені основні режими співпраці) та деякі інші.

З огляду на це, важливим є запровадження в Україні інституту уповноваженого економічного оператора шляхом затвердження Порядку встановлення визначення підприємств-резидентів, до товарів і транспортних

засобів яких може встановлюватись спрощений порядок застосування процедур митного контролю та митного оформлення від 2009 р. [4], а пізніше, з прийняттям Митного кодексу України від 2012 р. (далі – МКУ), на законодавчому рівні закріплення правового статусу уповноваженого економічного оператора. Відповідно до статті 12 МКУ уповноважений економічний оператор (УЕО) – це підприємство, створене відповідно до законодавства України, яке відповідає встановленим вимогам та має право користуватися спеціальними спрощеннями [5].

З огляду на те, що наукою вирізняється загальний і спеціальний суб'єкт митних правовідносин, видається обґрунтованим віднесення УЕО до суб'єктів зі спеціальним правовим статусом (1) особливий порядок взаємовідносин УЕО з органом доходів і зборів; 2) визначений порядок набуття такого статусу; 3) визначений перелік критеріїв, яким повинен відповідати УЕО; 4) чітко визначений перелік спрощень, на які має право УЕО; 5) визначений перелік правомочностей; 6) встановлення специфічних санкцій).

Відповідно до ст. 12 МКУ статус УЕО надається підприємству митницею шляхом видачі відповідного сертифіката уповноваженого економічного оператора (1) на спрощення митних процедур; 2) щодо надійності і безпеки; 3) на спрощення митних процедур та щодо надійності і безпеки) та включення його до Єдиного реєстру уповноважених економічних операторів.

Статус УЕО визнається на всій митній території України. Взаємовідносини УЕО з митним органом визначаються погодженою керівником митного органу та уповноваженим економічним оператором процедурою, що встановлює: 1) регламент інформаційного обміну між митним органом та уповноваженим економічним оператором; 2) порядок обміну, зберігання та перевірки митного забезпечення, знятого з товарів, транспортних засобів комерційного призначення; 3) особливості виконання митних формальностей під час застосування спеціальних спрощень, що надаються УЕО відповідно до цього Кодексу.

Крім зазначених нормативно-правових актів діяльність УЕО регламентується також і Порядком застосування спеціальних спрощень, що надаються уповноваженому економічному оператору від 2012 р. [6], яким визначає механізм застосування митних процедур для реалізації спеціальних спрощень, які надаються УЕО.

Незважаючи на те, що зазначені нормативно-правові акти, відіграють значну роль у приведенні нормативно-правової бази України у відповідність до вимог Рамкових стандартів безпеки і сприяння міжнародній торгівлі, та певні позитивні зміни, які сталися із запровадженням в Україні інституту уповноваженого економічного оператора, наявні й проблеми.

Проблеми у запровадженні в Україні інституту уповноваженого економічного оператора (недосконалість правового забезпечення УЕО в

Україні; недосконалість митної інфраструктури; переважна більшість “ Китів “- платників податків не увійшла до “ білого списку “ підприємств із високим ступенем довіри) значною мірою пов’язані з недосконалістю критеріїв оцінки підприємств; нерозвиненістю обміну інформацією щодо відповідного суб’єкта ЗЕД між органами державної влади в Україні; відсутністю єдиних інформаційних ресурсів органів державної влади; слабкою мотивацією суб’єктів ЗЕД до запровадження системи аналізу ризиків на підприємства та митного аудиту, а також надання доступу до необхідної для отримання сертифіката УЕО інформації; нерозвиненістю в Україні налагодженого міжнародного ланцюгу поставок для переміщення товарів і транспортних засобів.

З огляду на зазначене, необхідним є : 1) внесення змін до Митного кодексу України з метою вдосконалення правового забезпечення УЕО; 2) створення організаційних, технічних умов для ефективного функціонування в Україні інституту УЕО; 3) створення належної інформаційної підтримки інституту УЕО; 4) розробка механізму адаптації системи аналізу ризиків стосовно внесення підприємств до “ білих списків “.

Використані джерела:

1. WCO SAFE Framework of Standards. June 2005 [електронний ресурс] – Режим доступу: www.wcoomd.org
2. Коммюнике, приуроченное к открытию саммита Большой двадцатки, посвященного проблемам международного финансового кризиса. Всемирная таможенная организация. – Брюссель, 2009.
3. Митний кодекс Євросоюзу від 23 квітня 2008 р. // Official Journal of the European Communities. – 2008.
4. Про затвердження Порядку встановлення визначення підприємств-резидентів, до товарів і транспортних засобів яких може встановлюватись спрощений порядок застосування процедур митного контролю та митного оформлення // Наказ ДМСУ від 10.08.2009 р. // Митний брокер. - № 10. – 2009.
5. Митний кодекс України від 13 березня 2012 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2012. - № 44-45, № 46-47, № 48. – Ст. 552.
6. Про затвердження Порядку застосування спеціальних спрощень, що надаються уповноваженому економічному оператору: Постанова Кабінету міністрів України № 447 від 21 травня // Урядовий кур’єр № 95 від 30.05.2012р.

